

Upplevelser av hat och hot hos nominerade förtroendevalda till det svenska kommunvalet 2022

Ulf Petäjä & Mikael Thelin

Experiences of Hatred and Threats Among Nominated Elected Representatives in the Swedish Municipal Election 2022

This article examines nominated municipal politicians' experiences of hatred and threats ahead of Sweden's 2022 election. We conducted interviews with 14 politicians—both men and women, of varying ages, representing most of the Swedish parliamentary parties. The study focused on four aspects of perceived hatred and threats: extent and location, causes, consequences, and countermeasures. One finding is that location matters—hatred and threats in the physical world are perceived as more frightening than those in the virtual world. Another finding is that party affiliation and policy issues are the primary causes for perceived hatred and threats, potentially leading to a deteriorated discussion climate. A third finding is that politicians express a need to strengthen local politicians' legal protection, especially regarding their working environment. Finally, we highlight some challenges within the research field concerning what has been studied, how it has been investigated, and how the results are interpreted and presented.

Introduktion¹

Hat och hot mot politiker riskerar att undergräva demokratin. Om politiker – till följd av upplevd eller faktisk utsatthet – väljer att själv censurera sig eller att hoppa av från sina politiska uppdrag kan konsekvensen bli att det demokratiska

1 Föreliggande artikel bygger på en rapport (Thelin & Petäjä 2024) med skillnaden att artikeln enbart behandlar data inhämtat från intervjuer och utelämnar rapportens enkätdata (se vidare avsnittet "Data och metod" nedan). Intervjuerna har härvidlag fått ett större utrymme, och resultat och analys har vidare utvecklats. Artikelns avslutande diskussion skiljer sig också från rapporten.

Ulf Petäjä är lektor i statsvetenskap och Mikael Thelin lektor i kulturgeografi, båda verksamma vid Akademin för Lärande Humaniora och Samhälle (LHS), Högskolan i Halmstad.
E-post: ulf.petaja@hh.se, mikael.thelin@hh.se

samtalets kvalitet försämras och att det politiska systemet försvagas. Det är därför problematiskt att det i rapporter från svenska intresseorganisationer (t.ex. SKR 2022), myndigheter (t.ex. Brå 2023) och i den offentliga debatten har givits signaler som pekar på en ökad förekomst av hat och hot mot politiker. I en svensk kontext riktar sig forskning om hat och hot främst mot individer som är verksamma inom olika samhällsviktiga funktioner och som är engagerade i samhällsfrågor (se Brottsoffermyndigheten 2021; FOI 2020). Det handlar exempelvis om hat och hot mot journalister (se t.ex. Björkenfeldt 2024), politiker (se t.ex. Eriksson m.fl. 2023; Håkansson 2021; 2023; Korsell m.fl. 2020) och opinionsbildare (se t.ex. FOI 2020). Det innebär att undersökningar om hat och hot mot politiker i stor utsträckning är begränsade till det man kallar ”grå litteratur”.

En forskningsöversikt av Thelin och Petäjä (SKR 2024) visar att det internationella forskningsfältet som berör hat och hot mot politiker både är omfattande och heterogent. Den tidigare forskningen karaktäriseras dock företrädesvis av kvantitativa studier som med hjälp av statistik belyser orsaker, omfattning och konsekvenser av hat och hot (se t.ex. Håkansson 2023: 33). Kvalitativ forskning, baserad på politikernas beskrivningar, förekommer emellertid inte i samma omfattning. Även forskning kring politikernas upplevelse av hur hat och hot hanteras och motverkas (dvs. åtgärder) är begränsad.

Utifrån den tidigare forskningens fokusområden, förklarings teorier och metodanvändning har Thelin och Petäjä identifierat tre huvudsakliga inriktningar. Dessa tre kan benämnas som den *demokratiska*, den *psykologiska* samt den *genusbaserade* inriktningen, varav den sistnämnda är den mest omfattande (se SKR 2024). Den genusbaserade inriktningen har huvudsakligen fokuserat på kvinnliga politikernas utsatthet (se t.ex. Bjarnegård m.fl. 2022; Collier & Raney 2018; Dalton 2019; Erikson m.fl. 2023; Håkansson 2021; Håkansson 2023; Johnson-Myers 2023; Oswald 2023; Sorrentino m.fl. 2022). Förutom att den tidigare forskningen främst har inriktat sig mot kvinnliga politiker, har den även främst inriktat sig mot politiker med höga befattningar. Majoriteten av de som verkar för att upprätthålla demokratin – både internationellt och i Sverige – är dock lokalpolitiker (t.ex. kommun- eller regionpolitiker) och innehar inte höga befattningar. Lokalpolitiker utgör en viktig roll för demokratin, inte minst för upprätthållandet av det demokratiska systemet och som rekryteringsbas för högre politiska befattningar. Det är kunskapsmässigt problematiskt, som Southern och Harmer (2021) påpekar, att en stor del av den tidigare forskningen tenderat att fokusera ”...on the most high-profile MPs and the worst instance of abuse or not included male MPs in their study...” (s. 259).

Vi menar således att forskningsfältet har ett behov av kvalitativa studier som baseras på a) politikernas beskrivningar av sina upplevelser av utsatthet för hat och hot; b) både manliga och kvinnliga politikernas beskrivningar av sina upplevelser samt c) beskrivningar från lokalpolitiker. Denna studie avser

därför att bidra med kunskap om svenska kommunpolitikernas upplevelser av hat och hot. Tidigare rapporter (se t.ex. Brå 2023) har pekat på att politikernas upplevda utsatthet för hat och hot är högre i samband med valår (se valåren 2014, 2018, 2022 i Brå 2023: 40). Eftersom val utgör kärnan i ett demokratiskt system är det av särskilt intresse att studera politikernas upplevelse i samband med dessa. Materialet består av semistrukturerade intervjuer med 14 svenska kommunpolitiker som har upplevt hat och hot och som var nominerade inför kommunfullmäktigevalet 2022.

Som nämnts ovan har tidigare forskning främst fokuserat på orsaker, omfattning och konsekvenser av hat och hot (se t.ex. Håkansson 2023; Thelin & Petäjä 2024). Val av intervjuer som metod innebär emellertid att omfattningen inte är möjlig att studera. Däremot lämpar sig metoden väl för att undersöka politikernas upplevelse av orsaker, konsekvenser och åtgärder. Följande frågeställningar har varit vägledande för studien:

- (a) Vilka orsaker upplever kommunpolitiker bidrar till förekomsten av hat och hot?
- (b) Vilka konsekvenser, för dem själva och för demokratin, upplever kommunpolitiker att hat och hot kan leda till?
- (c) Vilka centrala åtgärder lyfter kommunpolitiker fram när det handlar om att försöka motverka och handskas med förekomsten av hat och hot?

Översikt av forskningsfältet

Den dominerande forskningsinriktningen inom forskningsfältet karaktäriseras av att den främst belyser genusdimensioner av hat och hot. Företrädesvis har forskning inom denna inriktning tagit sin teoretiska utgångspunkt i feministiska teorier, vilket exempelvis tydliggörs av Collier och Raney som benämner forskare inom denna inriktning som "feminist political researchers" (2018: 434). Inom inriktningen förekommer emellertid även forskning som anlägger ett bredare intersektionellt teoretiskt perspektiv där – förutom könstillhörighet – andra maktordningar (t.ex. etnicitet, sexuell läggning, religion) analyserats för att försöka förstå hat och hot mot kvinnliga politiker (se t.ex. Al-Rawi m.fl. 2022; Kopytowska 2021; Kuperberg 2021). Forskning inom denna inriktning sätter således normer, värderingar och maktstrukturer i fokus för att bidra med kunskap ur skilda aspekter gällande hat och hot mot kvinnliga politiker. Eventuella kunskapsmässiga problem med att vetenskapligt enbart belysa det ena könets utsatthet har emellertid inte fått särskilt mycket uppmärksamhet inom forskningsfältet. Krook och Sanín (2020) lyfter dock fram avsaknaden av jämförelse mellan kvinnor och män som en vetenskaplig brist som påverkar vår uppfattning och förståelse för hat och hot som fenomen. Samtidigt ser de en

farhåga med jämförelser, eftersom de menar att det dels skulle riskera att flytta fokus från det genusbaserade våldet, dels att det skulle riskera att skapa en falsk teoretisk symmetri mellan kvinnliga och manliga politikernas upplevelser. Southern och Harmer (2021) lyfter också fram medias roll för vår uppfattning och förståelse för hat och hot som problematiskt. Detta eftersom de menar att media okritiskt har rapporterat om kvinnliga politikernas utsatthet, utan att problematisera det faktum att det saknas vetenskapliga rapporter som lyfter fram manliga politikernas utsatthet (eller båda könen).

En annan inriktning inom forskningsfältet karaktäriseras av att den belyser politiska och demokratiska aspekter av hat och hot mot politiker. Forskning inom denna inriktning har dock lite skilda karaktärsdrag. Exempelvis karaktäriseras en grupp av studier av att de primärt undersöker vilka konsekvenser sociala medier har för demokratin och dess politiska företrädare (se t.ex. Bauschke & Jäckle 2023; Kim 2022; Mitchelstein m.fl. 2020; Paz m.fl. 2021; Piñero-Otero & Rolán 2020; Theocharis m.fl. 2020). En annan grupp av studier karaktäriseras av att deras huvudsakliga syfte har varit att undersöka vem som drabbas, hur det tar sig uttryck, omfattning, etc. (se t.ex. Bjørgo m.fl. 2022; Gorrrell m.fl. 2020; Thomas m.fl. 2019; Unkel & Kümpel 2022; Ward & McLoughlin 2020). En tredje, mindre grupp, karaktäriseras av att de undersökt hat och hot mot politiker specifikt kopplat till extremistiska eller kriminella grupper (se t.ex. Alesina m.fl. 2019; Daniele & Dipoppa 2017; Korsell m.fl. 2020). Inriktningen har bidragit med kunskap om bland annat vem som drabbas och varför, omfattning, hur det tar sig uttryck, konsekvenser för demokratin och dess politiska företrädare samt de sociala mediernas roll gällande förekomsten av hat och hot mot politiker. Exempelvis kopplas ofta förekomsten och omfattningen av hat och hot mot politiker samman med den ökade förekomsten av kommunikation och kommunikationskanaler på sociala medier.

En tredje, mindre forskningsinriktning, karaktäriseras av att den belyser frågor som berör psykologiska aspekter av hat och hot som riktas mot politiker. Inom denna inriktning har studier bland annat belyst hur politiker handskas med hat och hot (se t.ex. Marijnissen m.fl. 2020), vilka hälsoeffekter hat och hot kan leda till (se t.ex. Every-Palmer m.fl. 2015; James m.fl. 2016a; James m.fl. 2016b; Pathé m.fl. 2014) samt hur samhället strategiskt kan stödja de politiker som blir utsatta (se t.ex. Celuch m.fl. 2022; Elad-Strenger m.fl. 2021). Forskning inom denna inriktning har bidragit med kunskap och förståelse gällande aspekter såsom affektiv polarisering i demokratiska samhällen, skilda strategier för att handskas med hat och hot, vad som driver fientlighet och vad det kan leda till, etc. Analys och förklaringar inom inriktningen har en tydlig koppling till skilda psykologiska teorier.

Inom forskningsfältet har kvantitativa metoder varit dominerande. När det gäller metod för insamling av empiriskt material i kvantitativa studier så är enkäter den vanligaste metoden följt av datainsamling via sociala medier

(t.ex. Twitterflöde). Gällande kvalitativa studier är intervjuer, samt diskursiva text- och innehållsanalyser, de mest framträdande metoderna för insamling av empiri. En viktig skillnad när det gäller metodval är att man med hjälp av bland annat enkäter och intervjuer studerar hur budskapet *upplevs* av mottagaren, medan det är det *faktiska budskapet* – oavsett hur mottagaren upplever det – som studeras med hjälp av exempelvis Twitterflöden. Att den tidigare forskningens metodval inneburit att mätningarna till stor del inriktats mot individers upplevelser av hat och hot snarare än mot objektiv mätning av faktisk förekomst, utgör en utmaning för forskningsfältet. Exempelvis menar Ward och McLoughlin (2020) att det är problematiskt att en så stor del av den tidigare forskningen bygger på självrapportering via intervjuer och enkäter. En självrapportering bygger på en individs upplevelser och härrör ur individens uppfattning och tolkning av en specifik situation eller händelse. Samma situation, eller liknande situation, kan upplevas på annat sätt av en annan individ. En individs uppfattning och tolkning är i sin tur föränderlig eftersom kontextuella, kulturella, sociala och samhälleliga förändringar och diskurser påverkar vad individen uppfattar och tolkar in i skilda situationer (se t.ex. Korsell m.fl. 2020; Marijnissen m.fl. 2020). Med andra ord måste en ökad (eller minskad) självrapportering av upplevd utsatthet inte per automatik bero på en förändring av den faktiska förekomsten.

TIDIGARE FORSKNING GÄLLANDE ORSAKER TILL HAT OCH HOT

När det handlar om vem som blir utsatt och varför, har tre huvudsakliga kategorier av orsaker förts fram i den tidigare forskningen. Den första kategorin utgår från *sakpolitiska orsaker*. Dels finns det forskning som pekar på förekomsten av individer eller grupper som försöker påverka politiker i sakpolitiska beslut (se t.ex. Alesina m.fl. 2019; Daniele & Dipoppa 2017), dels finns det forskning som menar att politiker som engagerar sig i kontroversiella sakpolitiska frågor (t.ex. migration, minoriteter) i högre utsträckning riskerar att bli utsatta för hat och hot (se t.ex. Håkansson 2021; Theocharis m.fl. 2020).

Den andra kategorin utgår från *ideologiska orsaker*. Majoriteten av den tidigare forskningen pekar mot att politiker som tillhör extrema partier (se t.ex. Bjørge m.fl. 2022), eller partier som har en mer konservativ inriktning (t.ex. Republikaner), i högre utsträckning riskerar att utsättas för hat och hot (se t.ex. Gorrell m.fl. 2020; Kim 2022; Unkel & Kümpel 2022).

Den tredje kategorin utgår från *personliga orsaker* (t.ex. kön, ålder, politisk maktposition, aktivitet på sociala medier). Den tidigare forskningen har exempelvis konstaterat att en framträdande politisk maktposition (t.ex. parlamentariker) ökar risken för att bli utsatt för hat och hot (se t.ex. Gorrell m.fl. 2020; Thomas m.fl. 2019). Gällande aktivitet på sociala medier har den tidigare forskningen även pekat på att hat och hot följer som en reaktiv respons på politiska diskussioner. Det innebär att politiker som frekvent kommunicerar via

sociala medier löper högre risk att utsättas för hat och hot (se t.ex. Bauschke & Jäckle 2023; Celuch m.fl. 2022). Ett antal studier har också pekat på att politiker som själva använder ett aggressivt eller ociviliserat språkbruk på sociala medier i stor utsträckning riskerar att utsättas för hat och hot (Mechkova & Wilson 2021; Unkel & Kümpel 2022).

När det gäller kön så pekar några av studierna på att kvinnliga politiker blir utsatta för hat och hot enkom, eller till stor del, just på grund av att de är kvinnor (se t.ex. Bjarnegård m.fl. 2022; Collignon & Rüdiger 2021). Det finns dock få studier inom forskningsfältet vars empiri pekar på några påtagliga skillnader gällande i vilken omfattning manliga och kvinnliga politiker blir utsatta för hat och hot. Snarare så pekar majoriteten av studierna, som undersökt skillnaden mellan manliga och kvinnliga politikernas utsatthet, på att det inte finns några signifikanta skillnader (se t.ex. Akhtar & Morrison 2019; Bauschke & Jäckle 2023; Bjarnegård m.fl. 2022; Bjørgo m.fl. 2022; Erikson m.fl. 2023; Herrick m.fl. 2022; Håkansson 2021; Håkansson 2023; James m.fl. 2016a; Southern & Harmer 2021; Theocharis m.fl. 2020; Unkel & Kümpel 2022; Ward & McLoughlin 2020). Med andra ord finns det svagt empiriskt stöd för att det råder ett samband mellan risken att utsättas för hat eller hot och könstillhörighet.

En möjlig fjärde kategori gällande vem som blir utsatt och varför – och som sparsamt undersökts – är att det delvis beror på *tillfälligheter*. Det finns exempelvis studier där politiker som själva upplevt sig utsatta tror att en signifikant andel av förövarna lider av psykisk ohälsa (se t.ex. Every-Palmer m.fl. 2015; Pathé m.fl. 2014). Psykisk ohälsa kan skapa ett irrationellt beteende och vem som drabbas kan således bli slumpartat.

Avslutningsvis konstaterar Ward och McLoughlin (2020) att det finns en viss ironi i att internet och sociala medier till synes har stor betydelse för spridningen av hat och hot mot politiker. Ironin består, enligt Ward och McLoughlin, i att forskningen inledningsvis främst fokuserade på de fördelar för demokratin som skulle följa med en ökad användning av digitala kommunikationskanaler. Från början lyftes exempelvis kommunikation på de sociala medierna fram som någonting positivt (bl.a. för att kunna skapa socialt engagemang för politiska frågor och för att kunna sprida information, se Mitchelstein m.fl. 2020). Idag pekar i stället en majoritet av forskningen på att kommunikationen på de sociala medierna i stor utsträckning bidrar till ökad polarisering, ökad tolerans för hat och hot mot politiker samt i förlängningen till att politiker blir alltmer utsatta (se t.ex. Every-Palmer m.fl. 2015; Kim 2022; Mitchelstein m.fl. 2020).

TIDIGARE FORSKNING GÄLLANDE KONSEKVENSER AV HAT OCH HOT

Förutom att den tidigare forskningen lyft fram att det finns skillnader mellan hur hat och hot mot manliga och kvinnliga politiker tar sig uttryck, finns det även studier som pekar på att det finns en skillnad mellan hur män och kvinnor upplever att hat och hot påverkar dem. Ett antal studier framhåller att

det får större konsekvenser för kvinnliga politiker eftersom det påverkar dem mer än vad det påverkar manliga politiker (se t.ex. Akhtar & Morrison 2019; Bjarnegård m.fl. 2022; Björge m.fl. 2022). I jämförelse med manliga politiker upplever kvinnliga politiker exempelvis i högre grad att de befinner sig i en fientlig miljö (Wagner 2022) samt en högre grad av otrygghet (se t.ex. Akhtar & Morrison 2019; Collignon & Rüdig 2021).

Möjligen har skillnaderna i hur hat och hot tar sig uttryck samt hur det påverkar könen föranlett några studier att dra slutsatsen att kvinnliga politiker utsätts för en värre form av hat och hot (se t.ex. Bjarnegård m.fl. 2022; Herrick m.fl. 2022; Håkansson 2021). Inom forskningsfältet saknas det emellertid en objektiv måttstock som stödjer slutsatsen att kvinnliga politiker blir utsatta för en värre form av hat och hot. I Sverige och i andra länder avgörs allvarligheten av ett brott utifrån en juridisk måttstock. Huruvida det exempelvis är värre att erhålla hot om att man "borde våldtas" i jämförelse med att man "borde skjutas" kan ses som en juridisk fråga. Man kan rikta invändningar mot den juridiska måttstockens logik, men utan någon objektiv måttstock är det vanskligt att avgöra vad som ska räknas som en värre form av hat och hot.

James m.fl. (2016b) menar att det är psykologiskt destruktivt att utsättas för hat och hot eftersom det kan leda till såväl personligt lidande som till förändring av livsstil. Det personliga lidandet kan ta sig skilda fysiska och psykiska uttryck, men består i grund och botten av en försämrad mental hälsa. Den tidigare forskningen pekar på att känslor av rädsla, oro och otrygghet skapar en emotionell stress hos politiker som upplever sig utsatta (se t.ex. Akhtar & Morrison 2019; Herrick & Franklin 2019), vilket i förlängningen även riskerar att påverka demokratin i stort. I en studie av Phillips m.fl. (2023) uppgav exempelvis 85 procent av de politiker som upplevde att de utsatts för någon form av hat eller hot att de förändrat sin livsstil. Förutom att politiker förändrar säkerhetsarrangemang hemma och på sin arbetsplats, riskerar hat och hot att få direkta demokratiska konsekvenser genom bland annat avhopp och själv censur (Gorrell m.fl. 2020). Förekomsten av hat och hot kan även leda till en polariserad retorik (Paz m.fl. 2021) där politiker ses som antagonister och fiender snarare än folkvalda och legitima företrädare för det demokratiska systemet (Korsell m.fl. 2020).

Om politiker till följd av hat och hot undviker att engagera sig inom vissa politiska områden, eller undviker att uttala sig i kontroversiella politiska frågor, är det ett potentiellt hot mot det öppna demokratiska samtalet och dess kvalitet. Tidigare forskning har även pekat på att om kvinnliga politiker, i jämförelse med manliga politiker, upplever att hat och hot påverkar dem mer så kan det få genusbaserade konsekvenser för demokratin (se t.ex. Herrick & Thomas 2022; 2023; Wagner 2022). Exempelvis kan följderna bli att kvinnor i högre utsträckning än män tystnar i den politiska debatten (Håkansson 2021), alternativt avstår från att delta i politiska sammanhang (Wagner 2022).

TIDIGARE FORSKNING GÄLLANDE ÅTGÄRDER MOT HAT OCH HOT

Den tidigare forskningen har sparsamt belyst hur politiker handskas med hat och hot (se t.ex. Marijnissen m.fl. 2020) och hur samhället strategiskt kan stödja de politiker som blir utsatta (se t.ex. Celuch m.fl. 2022; Elad-Strenger m.fl. 2021). Det innebär att det råder en brist gällande vem – förutom rättsväsendet – som ska ansvara för att minska eller förhindra förekomsten av hat och hot samt hur politiker som upplevt sig utsatta ska kunna handskas med situationen. Även om det förekommer i den tidigare forskningen att politiker själva har utvecklat olika strategier för att handskas med hat och hot (se t.ex. Celuch m.fl. 2022; Marijnissen m.fl. 2020) menar exempelvis Pathé (2014) att det behövs en uppärbetning av professionella instanser dit politiker kan vända sig för att få råd och stöd. Utifrån den tidigare forskningen finns det med andra ord en avsaknad av välfungerande strategier för att såväl stävja förekomsten av hat och hot som att stödja politiker som upplever sig blivit utsatta.

Data och metod

Det empiriska materialet i denna studie bygger på data som insamlats via 14 semistrukturerade djupintervjuer (jfr Thelin & Petäjä 2024; se även not 1). Intervjuerna genomfördes med svenska politiker som var nominerade till kommunfullmäktigevalet 2022 och det är viktigt att notera att studien baseras på medverkande politikernas *upplevelse* av hat och hot och inte på faktisk förekomst. När det gäller hat och hot har respondenterna fått ta del av den svenska juridiska definitionen av dessa begrepp. Juridiken definierar och omfattar hat med begreppen *förtal* och *förolämpning*. När det gäller hot definieras och omfattas begreppet av *materiell- och fysisk skada* samt *dödshot* (se Thelin & Petäjä 2024).

Det finns en poäng, som Krook och Sanín (2020) lyfter fram, att i en intervju fokusera på vissa aspekter (t.ex. genus, ålder, etnicitet, partitillhörighet) och belysa dessa. Det finns emellertid även en problematik med att fokusera på enskilda aspekter, eftersom det riskerar att påverka respondenterna i en viss riktning. För att inte leda in respondenterna i ett visst tankemönster har vi valt att strukturera intervjuerna utifrån tre allmänna teoretiska kategorier (orsaker, konsekvenser och åtgärder). Frågeställningarna som väglett intervjuerna är således medvetet öppna till sin karaktär och det är respondenterna som får lyfta in aspekter (t.ex. genus) i sina svar kring upplevelsen av orsaker, konsekvenser och åtgärder gällande hat och hot mot politiker.

Urvalet av medverkande politiker är hämtade utifrån de 5 978 – till kommunfullmäktige – nominerade politiker som fick erbjudande om att delta i en enkätundersökning inför kommunfullmäktigevalet 2022 (se Thelin & Petäjä 2024). Ett randomiserat urval av 1 350 möjliga respondenter gjordes utifrån den totala populationen i enkätundersökningen. I slutet av februari 2023

skickades e-post till dessa kommunpolitiker med en förfrågan om de som hade upplevt sig utsatta för hat eller hot hade viljan och möjligheten att delta på en semistrukturerad djupintervju. Av de som fick förfrågan visade 14 kommunpolitiker intresse av att delta. Även om ingen som företrädde Liberalerna eller Kristdemokraterna ville eller kunde medverka, gjordes bedömningen att det fanns en god spridning gällande kön, ålder, partitillhörighet, kommunstorlek och kommunernas geografiska lokalisering bland de som visat intresse av att delta. Under cirka tre veckor under mars och april samma år genomfördes djupintervjuer (60 min per respondent via Teams eller Zoom) med samtliga 14 som tackat ja till att medverka.

FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN

Undersökningen är godkänd enligt Etikprövningsmyndigheten och utformad i enlighet med de riktlinjer som uttrycks av Etikprövningslagen (2003:460). Det innebär att deltagande var frivilligt och baserat på samtycke samt att deltagarna är anonymiserade.

Resultat

Intervjuerna utgick från tre frågekategorier gällande respondenternas upplevelser av hat och hot. Dessa områden var a) upplevda orsaker till hat och hot; b) upplevda konsekvenser av hat och hot; samt c) åtgärder gentemot hat och hot.

PARTITILLHÖRIGHET SPELAR ROLL

På frågan om vad respondenterna anser vara orsaken till att de utsatts för hat eller hot framträder två skilda grupper av svar. I den första gruppen – som också majoriteten av respondenterna lyfter fram – anses orsaken stå att finna i det *politiska engagemanget*. Svaren som erhöles kan delas upp i kategorierna a) sakpolitik och b) ideologi. En del respondenter anser att orsaken står att finna i sakpolitiska frågor (t.ex. gällande kontroversiella sakpolitiska beslut om vindkraft, infrastrukturella förändringar, skolnedläggning) medan andra menar att orsaken står att finna i ideologi (dvs. att de utsatts för hat eller hot enkom på grund av att de företräder ett visst parti). Skiljelinjen mellan de båda kategorierna har ingen skarp avgränsning för vissa av respondenterna, men respondenterna från exempelvis Sverigedemokraterna och Miljöpartiet lyfter tydligt fram det ideologiska som orsak.

Den andra gruppen av svar handlar om själva *bevekelsegrunden* till hat eller hot. Denna grupp kan delas upp i kategorierna a) politiska bevekelsegrunder och b) personliga bevekelsegrunder. Exempel på politiska bevekelsegrunder som framkommer från respondenterna är att ha en viss politisk maktställning (t.ex. kommunstyrelsens ordförande) och att sitta i nämnder där det fattas beslut som berör enskilda medborgare (t.ex. socialnämnden). Exempel på

personliga bevekelsegrunder som framkom är att vara aktiv på sociala medier och att vara invandrare.

Förutom det politiska engagemanget och själva bevekelsegrunden, återfanns beskrivningar av möjliga orsaker av annan karaktär. En första orsak kan placeras under kategorin *retorik*. Exempelvis lyfte två av respondenterna på skilda sätt fram riksdagspolitikernas retorik i TV-sända debatter som en bidragande orsak till hat och hot mot kommunpolitiker. De menar att det har blivit en hårdare retorik mot och mellan kommunpolitiker, där man kallar varandra ”än det ena, än det andra” och att detta är en återspeglning av hur riksdagspolitiker uttrycker sig i TV. Den ena respondenten menar att skulden främst ligger hos media som vill skapa en antagonistisk stämning genom att exempelvis låta politikerna få endast en minut på sig att besvara en fråga, medan den andre respondenten menar att riksdagspolitiker har ett särskilt ansvar för att bemöta politiker från andra partier och med andra ideologier på ett civiliserat och respektfullt sätt. Vidare upplever många av respondenterna att det allmänna samtalsklimatet blivit hårdare och tuffare över lag och att det även förekommer att lokaltidningar och politiska kollegor inom kommunen använder en ociviliserad och hatfull retorik. En del av respondenterna upplever exempelvis att lokaltidningen ”drivit kampanjer” mot dem och piskat upp en stämning där de upplevt sig utsatta. Andra vittnar om att politiska kollegor i kommunen (både inom det egna partiet och från andra partier) uttryckt hat eller hot på olika sätt. Samtidigt menar andra respondenter att stämningen politiker emellan inom kommunen är bra och att de har fått starkt stöd från såväl partikollegor som från politiker från andra partier när de blivit utsatta.

Ytterligare en orsakskategori kan benämnas som *sociala medier*. Den sammantagna bilden är att sociala medier lyfts fram som en plats där hat eller hot är vanligt förekommande. Respondenterna beskriver att sociala medier orsakar ett ständigt pågående flöde av hatiska åsikter och kommentarer och som även kan eskalera i bildandet av exempelvis hatgrupper som riktar sig mot en enskild politiker.

Sammanfattningsvis framförs av respondenterna sakpolitik och ideologi som de främsta orsakerna till upplevt hat eller hot, vilket överensstämmer med tidigare forskning (se t.ex. Håkansson 2021; Gorrell m.fl. 2020; Unkel & Kümpel 2022; Theocharis m.fl. 2020). Flera av respondenterna berättar exempelvis om specifika sakpolitiska beslut som de fattat som en orsak till hat eller hot. Det handlar bland annat om utbyggnad av vindkraft, samt nedläggning av en skola eller ett äldreboende. Förvisso är antalet respondenter i studien begränsat, men det är intressant att notera att ingen av respondenterna nämner personlig karaktäristika i form av kön som en orsak till utsatthet för hat eller hot, vilket den genusbaserade inriktningen av den tidigare forskningen lyft fram (se t.ex. Bjarnegård m.fl. 2022; Herrick m.fl. 2022; Håkansson 2023).

Hat eller hot i den fysiska världen upplevs mer skrämmande

Intervjuerna övergick därefter till att beröra hur respondenterna har upplevt att hat eller hot har påverkat dem. Flertalet av dem vittnar om att det har bidragit till att de förändrat sitt beteende på olika sätt. Det handlar exempelvis om att tänka på vilka vägar de tar för att komma till jobbet, låsa dörrar, inte låta barnen svara i telefon eller sluta umgås på restaurang med vänner. Några talade om att de installerat larm i sin bostad, fått skyddad adress och att de inte längre arbetar själva i partiets lokaler. Några respondenter har även funderat på att sluta med politik till följd av att de mått dåligt på grund av det de varit med om. Ett flertal respondenter anger att politik inte upplevs vara lika roligt längre.

Tidigare forskning har pekat på en ökad risk för självcensur (se t.ex. Gorell m.fl. 2020; Widmalm m.fl. 2024). Även om ingen av respondenterna explicit lyfter självcensur som en konsekvens menar majoriteten av dem att de minskat användningen av sociala medier och att de inte heller ger sig in i olika debatter på dessa plattformar. En del av dessa har helt upphört att använda sociala medier eftersom de upplever att det mest är "pajkastning" och "inte ger någonting". Att minska den egna exponeringen bekräftades vara en åtgärd för att bli mindre utsatt för hat eller hot. Att beteendeförändringar i vardagen är en vanlig konsekvens har även påvisats i den tidigare forskningen (se t.ex. Phillips m.fl. 2023). När det gäller förändringar på sociala medier så framkommer det att respondenterna främst har minskat sin aktivitet gällande att gilla och dela, men även att de minskat sin medverkan i diskussioner. Några respondenter framförde även att de har gjort sociala mediakonton privata.

Tidigare studier anger att den tydligaste konsekvensen för individerna är att upplevelsen av hat eller hot skapar rädsla i större eller mindre utsträckning (se t.ex. Akhtar & Morrison 2019; Bjarnegård m.fl. 2022; Bjørge m.fl. 2022). I detta sammanhang är det viktigt att betona att flertalet av respondenterna utgick från en särskild händelse i den fysiska världen när de beskrev händelser som de upplevt som särskilt skrämmande och där de har upplevt sig som särskilt utsatta. Exempel på en särskild händelse i den fysiska världen är att man fått en hängsnara med posten; att någon placerat ut klisterlappar i form av ett hårkors i dennes panna på valaffischer; att man blivit fysiskt påhoppad vid besök på en skola; att man blivit spottad i ansiktet i en mataffär; att man fått brev med innehåll om dennes inkompetens och oduglighet; att man fått brev med dödshot mot familjen samt skadegörelse i form av försök till brand mot egendom, repad bil och målarfärg som kastats mot huset. Även anhöriga uppges ha blivit utsatta för hat och hot, och en av respondenterna menar att hens respektive har blivit helt utfrysad på sitt arbete på grund av hens politiska engagemang. Flertalet respondenter upplever att situationer med "förtäckta" eller indirekta hot är vanligt förekommande, som exempelvis att en eller flera personer har inväntat

dem efter ett möte i kommunstyrelsen eller efter ett nämndsmöte. Ett annat exempel på ett upplevt indirekt hot är en respondent, som uppgav att en person gick runt och filmade vid en valstuga på torget. Inga explicita hot eller hatfulla kommentarer uttalades, men det hade upplevts som en hotfull och utsatt situation. Ett flertal respondenter upplever även att de råkat ut för situationer som uppfattats som hatiska och hotfulla i offentliga miljöer, som exempelvis när de varit på promenad med familjen eller på restaurang med vänner. Det ska då ha kommit fram en okänd individ som uttryckt sig nedsättande eller hotfullt mot politikern i egenskap av hans politiska engagemang. Det förekom i dessa sammanhang nedsättande kommentarerna som riktades både mot person (t.ex. att de var odugliga, inkompetenta, idioter) och partitillhörighet (t.ex. att de var en "miljömuppe", rasist).

Bristande strukturer för att handskas med hat och hot

De medverkande respondenterna fick avslutningsvis besvara frågor om vilka åtgärder som de, kommunen eller någon annan har tagit till när de blivit utsatta samt vilka åtgärder de upplever vara möjliga för att minska hat och hot mot lokalpolitiker. När det gäller åtgärder som hade genomförts när de blev utsatta, finns det en rörande överensstämmelse bland respondenterna att det i dagsläget inte finns några fungerande strukturer för att handskas med hat och hot och att kommunerna måste göra mer än vad de gör i nuläget. Exempelvis framfördes att kommunen inte gav något stöd då man blev utsatt för hat eller hot. Det stöd som gavs kom från kollegor inom (och utom) det egna partiet. Det framfördes även att kommunen inte har dessa frågor på agendan och att det finns en otydlighet kring vem som ska kontaktas om det händer något. Det fanns även en uppfattning av att kommunen är en del av problemet i betydelsen att de upplever att kommunen bidragit till ökad utsatthet i form av att inte agera mot nedsättande språkbruk, särbehandling, nepotism eller mobbning från andra politiker i kommunen.

På frågan om vilka åtgärder som är möjliga för att minska hat och hot mot kommunpolitiker finns det en viss uppgivenhet bland respondenterna. De menar att det inte finns så mycket man kan göra åt problematiken med hat och hot eftersom det hänger ihop med en alltmer polariserad politik och debatt. En av respondenterna svarar exempelvis "Tja...säg det, men vi behöver en mindre hatisk debatt". En annan menar att det nog inte låter sig göras om vi inte "stänger ned Facebook". Flera av respondenterna är inne på att "lägga ned sociala medier" eller att "politikerna måste fatta beslut om algoritmer". Detta eftersom de menar att de sociala mediernas algoritmer styr informationsflödet utifrån en viss logik som leder till att användarna får en ensidig och snäv verklighetsuppfattning. En av respondenterna lyfter även fram att det finns en problematik som ligger i att folk idag är mindre engagerade i det politiska

samtalet, vilket exempelvis innebär att de inte förstår skillnaden mellan att genomföra politik på riksnivån, respektive på kommunnivån.

Avslutningsvis upplever respondenterna att de inte har samma rättsliga skydd som anställda vid kommunen eller regionen. De känner sig utlämnade och har egentligen ingen att vända sig till när de upplever sig utsatta för hat eller hot. I detta sammanhang är det välkommet att såväl regeringen (DS2024:10) som skilda jurister (Holm & Holm 2024) har uppmärksammat att det behövs ett starkare rättsligt skydd för förtroendevalda lokalpolitiker i Sverige. Den rättsliga förändringen gällande de förtroendevaldas arbetsmiljö träder i kraft 1 juli 2025. Arbetsmiljön för denna viktiga yrkesgrupp behöver i framtiden både stärkas och följas upp.

Sammanfattningsvis framkommer det under intervjuerna att det till stor del saknas strukturer angående vem som ska ansvara för att minska eller förhindra förekomsten av hat och hot, samt hur politiker som blivit utsatta ska kunna handskas med situationen. Även i tidigare forskning (se t.ex. Pathé 2014) har det framförts att det behövs en uppbyggnad av professionella instanser dit politiker kan vända sig för att få råd och stöd.

Avslutande reflektioner

Avsikten med studien var att låta kommunpolitiker beskriva sina upplevelser kring orsaker, konsekvenser och möjliga åtgärder som skulle kunna vidtas för att minska förekomsten av hat och hot. Studiens viktigaste resultat är att orsaken till hat och hot främst kan förstås utifrån partitillhörighet, ideologi och sakfrågor; att en viktig konsekvens är att hat och hot i verkligheten upplevs som mer skrämmande än hat och hot som förekommer i den digitala världen och på sociala medier; samt att åtgärder för att motverka och hantera kommunpolitikernas arbetsmiljö behöver ett starkare juridiskt skydd. Samtidigt väcker studien emellertid frågor gällande vetenskapliga (och mediala) utmaningar som berör mätning och rapportering av hat eller hot mot politiker. Frågorna har sin grund i relationen mellan upplevd och faktisk förekomst av hat eller hot. En tydlig definition av vad som ska räknas som hat och hot minskar tolkningsutrymmet, men det finns troligen ändå situationer där olika individer hade gjort skilda tolkningar. Exempelvis uppger en av de intervjuade politikerna att hen har blivit hotad. Den medverkande politikern berättade om ett torgmöte där hen tillsammans med sina partikamrater uppfattade att en okänd person i smyg filmade dem och att det hade upplevts olustigt samt att hen hade blivit skrämmd. Vid intervjutillfället (som var ett antal månader efter händelsen) visste den medverkande politikerna emellertid inte vem den okända personen var och någon film eller hot hade hen eller hens partikamrater inte sett eller mottagit. Om den okända personen hade som syfte att framkalla rädsla genom att filma politikerna vid torgmötet är således en tolkningsfråga och där det är tänkbart att olika politiska företrädare hade gjort skilda tolkningar.

Oavsett om det föreligger en faktisk utsatthet eller inte, kan upplevelsen emellertid påverka individens hälsa och beteende. Politiker som upplever sig utsatta kan bära på en rädsla som kan påverka deras hälsa negativt, få dem att censurera sig själva eller få dem att lämna ett politiskt åtagande. Det lidande och de problem som upplevt hat eller hot mot politiker kan medföra för individ och demokrati får således inte avfärdas eller negligeras. Det är därför viktigt att belysa omfattning och orsaker för att synliggöra problemen. Det finns dock en inbyggd paradox i att mäta och rapportera upplevd utsatthet i stället för faktisk utsatthet. Paradoxen består i att en ökad rapportering av upplevd utsatthet riskerar att både leda till att fler upplever sig utsatta och till missvisande orsaksförklaringar. I en optimal situation råder det god korrelation mellan upplevd och faktisk förekomst av hat eller hot. En individs upplevelse är dock kopplad till hans kognitiva scheman över hur verkligheten är beskaffad, vilka i sin tur formas av den kulturella och kontextbundna information och diskurs individen tar del av. Med ökad rapportering och framväxten av en diskurs om att exempelvis specifika grupper i samhället är särskilt utsatta, följer att individer som tillhör någon av dessa grupper kommer för det första vara mer benägna att uppleva att de blivit utsatta och för det andra primärt söka orsaksförklaringar till utsatthet utifrån grupptillhörighet. Detta riskerar i sin tur att efterhand leda till att fler och fler inom vissa grupper upplever sig utsatta, samt att riktigheten i både orsaksförklaringar och korrelationen mellan upplevd och faktisk förekomst försvagas.

Således finns det en rad utmaningar som kan identifieras inom forskningsfältet som hänger ihop med att frågorna om hat och hot som riktas mot politiker är svårundersökta. Dels definieras begreppen olika i skilda studier, dels tolkas och förstås begrepp som symboliserar utsatthet olika av skilda individer. Det innebär att det kan föreligga en skillnad i hur politiker upplever hat eller hot och den faktiska förekomsten samt att redovisade resultat inte nyanseras. Det är därigenom viktigt att såväl forskning som medierapportering är tydliga i sin framställning gällande vad som undersökts och hur det har mätts.

Det finns även en problematik gällande vilken betydelse som tillskrivs vissa begrepp. Om vi tar självcensur som exempel skrivs detta ofta fram som någonting negativt. Begreppet kan dock dels syfta på en *begränsning* av argument och åsikter, dels syfta på *hur* någon framför och uttrycker sina argument och åsikter. En självcensur som exempelvis innebär att politiker inte vill eller vågar framföra viktiga sakpolitiska argument eller ståndpunkter (t.ex. för eller mot vindkraft), försämrar det offentliga samtalets kvalitet och därigenom försvagas demokratin. Självcensur som handlar om hur man argumenterar eller framför sina åsikter är däremot nödvändig för en god samtalston samt för att skapa en kvalitativ politisk debatt som kännetecknas av en disciplinerad och respektfull framtoning. Självcensur kan således vara både negativt och positivt för

demokratin beroende på om det handlar om innehåll eller uttryck (se även Widmalm m.fl. 2024).

En annan problematik är hur vi förhåller oss till förekomsten av hat och hot. Om man exempelvis bara betraktar politiker som mottagare i en kommunikationsprocess, utan att undersöka relationen mellan avsändare och mottagare, bortser man från att politiker också kan vara avsändare. En politiker som själv uttrycker sig med hård ton i inlägg och kommentarer riskerar med andra ord att i större utsträckning själv bemötas med hård ton.

Vidare finns det en problematik i att rapportera hur många som upplever sig vara utsatta eftersom det i verkligheten är mer komplext än bara ja eller nej. Någon kan exempelvis i mycket hög utsträckning uppleva sig utsatt, medan någon annan i mycket låg utsträckning uppleva sig vara utsatt. Generellt sett föreligger det en skillnad mellan den som dagligen blir utsatt för hat eller hot i jämförelse med den som kanske blivit det mer sällan. Komplexiteten består också i att det inte enbart är omfattningen som har betydelse, utan även av graden av allvarlighet i det hat eller hot som individen upplever sig vara utsatt för.

Det finns en inbyggd svårighet i att vetenskapligt fastställa orsaker till hat och hot. Exempelvis kan en utrikesfödd politiker som fattat ett kontroversiellt sakpolitiskt beslut få motta hat eller hot. Politikerns tolkning av orsaken som grundad i etnicitet behöver inte nödvändigtvis överensstämma med avsändarens motiv för riktat hat eller hot. Denne kanske grundade sitt budskap i en fientlighet gentemot politikerns sakpolitiska beslut och inte på etnicitet (även om budskapet kan innehålla främlingsfientliga formuleringar). På samma sätt kan en kvinna som mottar hat eller hot tolka det som att orsaken är att hon är kvinna, medan avsändarens hat vilar på missnöje med ett kontroversiellt beslut (som t.ex. att lägga ned en skola). Det är således en vetenskaplig utmaning att undersöka och fastställa orsaker till hat och hot.

I en fungerande demokrati är det centralt att skilda perspektiv, åsikter och argument lyfts fram och debatteras. Om politiker upplever att de i synnerhet riskerar att bli utsatta när det handlar om ideologisk tillhörighet eller uppfattningar i sakpolitiska frågor, kan det medföra att skilda perspektiv, åsikter och argument censureras. Även om det är svårt att utifrån intervjuerna avgöra hur – och i vilken utsträckning – det påverkar demokratin, är det problematiskt att det framför allt är partitillhörighet och engagemang i enskilda politiska frågor som lyfts fram som orsaker till hat och hot.

Referenser

- Akhtar, Shazia & Morrison, Catriona, 2019. "The Prevalence and Impact of Online Trolling of UK Members of Parliament", *Computers in Human Behavior* 99, s. 322–327.
- Alesina, Alberto, Salvatore, Piccolo & Pinotti, Paulo, 2019. "Organized Crime, Violence, and Politics", *The Review of Economic Studies* 86(2), s. 457–499.
- Al-Rawi, Ahmed, Chun, Wendy Hui Kyong & Amer, Salma, 2022. "Vocal, visible and vulnerable: female politicians at the intersection of Islamophobia, sexism and liberal multiculturalism", *Feminist Media Studies* 22(8), s. 1918–1935.
- Bauschke, Rafael & Jäckle, Sebastian, 2023. "Hate Speech on Social Media against German Mayors: Extent of the Phenomenon, Reactions, and Implications", *Policy & Internet* 15(2), s. 223–242.
- Bjarnegård, Elin, Håkansson, Sandra & Zetterberg, Pär, 2022. "Gender and Violence against Political Candidates: Lessons from Sri Lanka", *Politics & Gender* 18(1), s. 33–61.
- Bjørge, Tore, Jupskås, Anders, Thomassen, Gunnar & Strype, Jon, 2022. "Patterns and Consequences of Threats Towards Politicians: Results from Surveys of National and Local Politicians in Norway", *Perspectives on Terrorism* 16(6), s. 100–119.
- Björkenfeldt, Oscar, 2024. "Online Harassment Against Journalists: A Socio-Legal and Working-Life Study of the Challenges and Impacts in Swedish Journalism", PhD dissertation. Lund University.
- Brottsförebyggande rådet (Brå), 2023. "Politikernas trygghetsundersökning 2023 – Förtroendevaldas utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld under valåret 2022", Rapport 2023:14.
- Brottsoffermyndigheten, 2021. "Näthat och demokratiskt deltagande – en kunskapsöversikt",
- Celuch, Magdalena, Savela, Nina, Oksa, Reeta, Latikka, Rita & Oksanen, Atte, 2022. "Individual Factors Predicting Reactions to Online Harassment among Finnish Professionals", *Computers in Human Behavior* 126, s. 1–12.
- Collier, Cheryl & Raney, Tracey, 2018. "Understanding Sexism and Sexual Harassment in Politics: A Comparison of Westminster Parliaments in Australia, the United Kingdom, and Canada", *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society* 25(3), s. 432–455.
- Collignon, Sofia & Rüdiger, Wolfgang, 2021. "Increasing the Cost of Female Representation? The Gendered Effects of Harassment, Abuse and Intimidation towards Parliamentary Candidates in the UK", *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 31 (4), s. 429–449.
- Dalton, Emma, 2019. "A Feminist Critical Discourse Analysis of Sexual Harassment in the Japanese Political and Media Worlds", *Women's Studies. International Forum* 77 (Art. 102276), s. 1-9.
- Elad-Strenger, Julia, Hall, Brian, Hobfoll, Stevan & Canetti, Daphna, 2021. "Explaining Public Support for Violence against Politicians during Conflict: Evidence from a Panel Study in Israel", *Journal of Peace Research* 58(3), s. 417–432.
- Erikson, Josefina, Håkansson, Sandra & Josefsson, Cecilia, 2023. "Three Dimensions of Gendered Online Abuse: Analyzing Swedish MPs' Experiences of Social Media", *Perspectives on Politics* 21(3), s. 896–912.
- Every-Palmer, Susanna, Barry-Walsh, Justin & Pathé, Michele, 2015. "Harassment, Stalking, Threats and Attacks Targeting New Zealand Politicians: A Mental Health Issue", *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry* 49(7), s. 634–641.

- Daniele, Gianmarco & Dipoppa, Gemma, 2017. "Mafia, Elections and Violence against Politicians", *Journal of Public Economics* 154, s. 10–33.
- FOI, 2020. "Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper".
- Gorrell, Genevieve, Bakir, Mehmet, Roberts, Ian, Greenwood, Mark & Bontcheva, Kalina, 2020. "Which Politicians Receive Abuse? Four Factors Illuminated in the UK General Election 2019", *EPJ Data Science* 9(18), s.1–20.
- Herrick, Rebekah & Franklin, Lori, 2019. "Is it Safe to Keep This Job? The Costs of Violence on the Psychological Health and Careers of US Mayors", *Social Science Quarterly* 100(6), s. 2047–2058.
- Herrick, Rebekah & Thomas, Sue, 2022. "Not Just Sticks and Stones: Psychological Abuse and Physical Violence among US State Senators", *Politics & Gender* 18(2), s. 422–447.
- Herrick, Rebekah & Thomas, Sue, 2023. "Research note: Rise in Violence against US Mayors: 2017 to 2021", *Social Science Quarterly* 104(2), s. 81–91.
- Herrick, Rebekah, Thomas, Sue & Bartholomy, Kate, 2022. "Gender, Power, and Colleague Aggression in U.S. State Senates", *Political Research Quarterly* 75(1), s. 134–146.
- Holm, Fanny & Holm, Johan, 2024. "Vem ska skydda politikerna? Ett fragmenterat rättsligt skydd för förtroendevalda som möter hot och våld", *Svensk Juristtidning*. Tillgänglig på <https://svjt.se/content/vem-ska-skydda-politikerna>.
- Håkansson, Sandra, 2021. "Do Women Pay a Higher Price for Power? Gender Bias in Political Violence in Sweden", *The Journal of Politics* 83(2), s. 515–531.
- Håkansson, Sandra, 2023. "Politicians Under Threat. Gender Aspects of Violence against Political Representatives", PhD dissertation, Uppsala University.
- James, David, Sukhwal, Seema, Farnham, Frank, Evans, Julie, Barrie, Claire, Taylor, Alice & Wilson, Simon, 2016a. "Harassment and Stalking of Members of the United Kingdom Parliament: Associations and Consequences", *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology* 27(3), s. 309–330.
- James, David, Farnham, Frank, Sukhwal, Seema, Jones, Katherine, Carlisle, Josephine & Henley, Sara, 2016b. "Aggressive/Intrusive Behaviours, Harassment and Stalking of Members of the United Kingdom Parliament: a Prevalence Study and Cross-National Comparison", *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology* 27(2), s. 177–197.
- Johnson-Myers, Tracy-Ann, 2023. "Violence against Women in Politics: Female Politicians' Experience with Political Violence in Jamaica", *Bulletin of Latin America Research* 42(1), s. 115–130.
- Kim, Taegyoon, 2022. "Violent Political Rhetoric on Twitter", *Political Science Research and Methods* 11(4), s. 673–695.
- Kopytowska, Monika, 2021. "Xenophobia, Misogyny and Rape Culture: Targeting Women in Cyberspace", *Journal of Language Aggression and Conflict* 9(11), s. 76–99.
- Korsell, Lars, Axelson, Tomas, Frisk, Liselotte & Stier, Jonas, 2020. "Harassment and Threats, Concern and Fear: The Experiences of Local Politicians in Ludvika, Sweden", *Journal for Deradicalization* (22), s. 188–217.
- Krook, Mona Lena & Sanín, Juliana Restrepo, 2020. "The Cost of Doing Politics? Analyzing Violence and Harassment against Female Politicians", *Perspectives on Politics* 18(3), s. 740–755.

- Kuperberg, Rebecca, 2021. "Incongruous and Illegitimate: Antisemitic and Islamophobic Semiotic", *Journal of Language aggression and Conflict* 9(1), s. 100–126.
- Marijnissen, Diana, Kolthoff, Emile & Huberts, Leo, 2020. "Coping with Threats and Harassment in Politics", *Public Integrity* 22(5), s. 485–506.
- Mechkova, Valeriya & Wilson, Steven, 2021. "Norms and Rage: Gender and Social Media in the 2018 US Mid-Term Elections", *Electoral Studies* 69, s. 1–13.
- Mitchelstein, Eugenia, Matassi, Mora & Boczkowski, Pablo, 2020. "Minimal Effects, Maximum Panic: Social Media and Democracy in Latin America", *Social Media + Society* 6(4), s. 1–11.
- Oswald, Serena, 2023. "Gender Based Political Violence against Women in Mexico from a Regional Perspective", *Asia-Pacific Journal of Regional Science* 7, s. 135–157.
- Pathé, Michele, Phillips, Jane, Perdacher, Eelke & Heffernan, Edward, 2014. "The Harassment of Queensland Members of Parliament: A Mental Health Concern", *Psychiatry, Psychology and Law* 21(4), s. 577–584.
- Paz, Maria, Mayagoitia-Soria, Ana & Gonzalez-Aguilar, Juan-Manuel, 2021. "From Polarization to Hate: Portrait of the Spanish Political Meme", *Social Media + Society* 7(4), s. 1–15.
- Phillips, Lisa, Pathé, Michele & McEwan, Troy, 2023. "Gender Differences in Stalking, Threats and Online Abuse Reported by Victorian Politicians", *Psychiatry, Psychology and Law* 30(6), s. 909–930.
- Piñeiro-Otero, Teresa & Rolán, Xabier Martínez, 2020. "Understanding Digital Politics: Principles and Actions", *Vivat Academia Revista de Comunicación* 152, s. 19–48.
- Regeringen, DS 2024:10. *Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner*. Finansdepartementet.
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), 2022. *Kvinnor och män i politiken – risker och konsekvenser av att bli utsatt för hot, hat och våld*.
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), 2024. *Hot och hat mot politiker. En strukturerad litteraturoversikt över forskningsfältet som undersöker hot och hat mot politiker*.
- Sorrentino, Jasmin, Augoustinos, Martha & Le Couteur, Amanda, 2022. "The Cost of Doing Politics: A Critical Discursive Analysis of Australian Liberal Politicians' Responses to Accusations by Female Politicians of Bullying and Intimidation", *Australian Journal of Social Issues* 57(3), s. 524–543.
- Southern, Rosalyn & Harmer, Emily, 2021. "Othering: An Analysis of Tweets Sent to Twitter, Incivility and "Everyday" Gendered UK Members of Parliament", *Social Science Computer Review* 39(2), s. 259–275.
- Thelin, Mikael & Petäjä, Ulf, 2024. *Förtroendevaldas utsatthet. En forskningsrapport om hur kommunpolitiker upplever hat och hot*. Halmstad University Press.
- Theocharis, Yannis, Barberá, Pablo, Fazekas, Zoltán & Poppa, Sebastian, 2020. "The Dynamics of Political Incivility on Twitter", *SAGE Open* 10(2), s. 1–15.
- Thomas, Sue, Herrick, Rebekah, Franklin, Lori, Godwin, Marcie, Gnabasi, Evelina & Schroedel, Jane, 2019. "Not for the Faint of Heart: Assessing Physical Violence and Psychological Abuse against U.S. Mayors", *State & Local Government Review* 51(1), s. 57–67.

- Unkel, Julia & Kümpel, Anna Sophie, 2022. "Patterns of Incivility on U.S. Congress Members' Social Media Accounts: A Comprehensive Analysis of the Influence of Platform, Post, and Person Characteristics", *Frontiers in Political Science* (4), s. 1–11.
- Ward, Stephen & McLoughlin, Liam, 2020. "Turds, Traitors and Tossers: The Abuse of UK MPs via Twitter", *The Journal of Legislative Studies* 26(1), s. 47–73.
- Wagner, Angelia, 2022. "Tolerating the trolls? Gendered Perceptions of Online Harassment of Politicians in Canada", *Information, Communication & Society* 24(14), s. 1998–2015.
- Widmalm, Sten, Person, Thomas & Casselbrant, André, 2024. *Talande tystnad? En ESO-rapport om självzensur i Sverige*. Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2024:1.